

Voorjaarstrek Zuidpier 1978 - '80

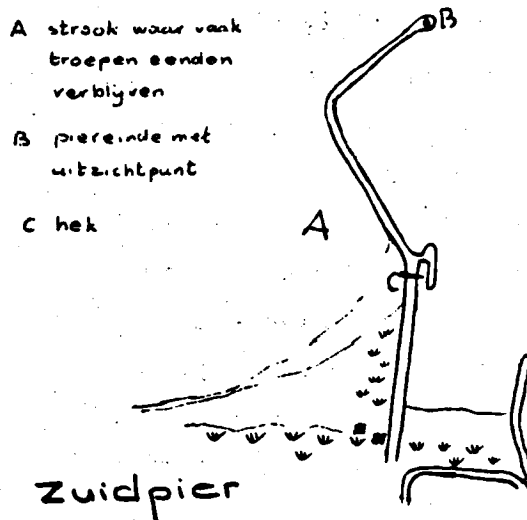
Het onderstaand verslag tracht u een beeld te geven van de voorjaarstrek langs de zuidpier te IJmuiden. De gebruikte gegevens (tijdvak 1 januari - 30 juni) betreffen alleen eigen waarnemingen van de afgelopen drie jaren. Uitgebreide informatie over de zeetrek langs de gehele kust vindt u in de verslagen van "De club van Zeetrekwaarnemers". Het onderstaand verslag heeft dan

ook tot doel iedereen binnen onze Vogelwerkgroep enthousiast te maken voor dit fascinerende gebeuren. Directe aanleiding tot het maken van dit verslag is het feit dat vele leden er onbekend mee blijken te zijn hoe boeiend de voorjaarstrek kan zijn: dit kwam op de afgelopen voorjaarsvergadering naar voren.

De Zuidpier, die zo'n 2½ km lang is, is gemakkelijk te belopen. Ter hoogte van de korte pier echter bevindt zich een hek, dat voor de meeste mensen onderlangs te passeren is. Voor de trek over het strand, hoeft men niet voorbij het hek te gaan. Wil men echter de echte zeetrek waarnemen, dan moet men wel voorbij het hek tot het piereinde, waar zich een vuurtorentje met een platform bevindt. Dit is via een ladder gemakkelijk te beklimmen en men heeft vanaf dit hoge punt een goed uitzicht over zee. Doordat men de zuidpier indertijd verlengd heeft, is het strand ten zuiden van de pier door zandafzetting aanzienlijk gaan verbreden (zelfs gevolgd door duinvorming), waardoor dit zeer aantrekkelijk is geworden voor de steltlopers, meeuwen en sterns.

De trek vindt over een breed front plaats: de kusttrek van steltlopers en grondeleenden over de branding en het strand, de zeetrek van duikers, duikeenden en rotganzen boven zee en de landtrek over de duinen.

Men kan echter ook van tijdelijk aanwezige vogels volop genieten, bijv.: de vaak in troepen verblijvende Wintertalingen en Slobeenden, de balts van Middelste zaagbekken en Zwarte zeeëenden en de kleinere zangers

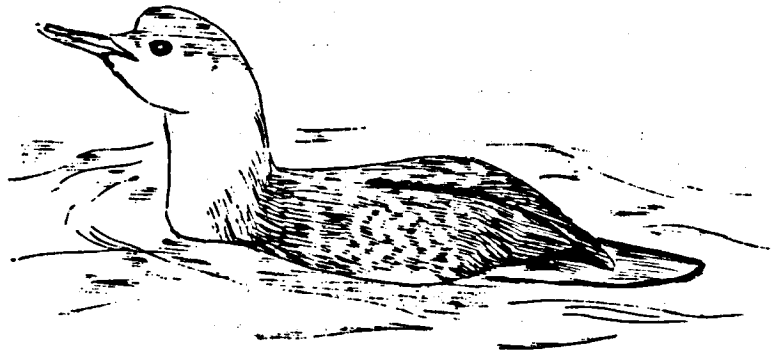

w.o. Roodborst, Tapuiten, vinkachtigen, Spreeuwen en Lijsters welke uit zee komen.

Overzicht waargenomen vogels.

1. Duikers.

Tot half mei zijn geregeld trekkende duikers te zien die over het algemeen echter niet te determineren zijn (dit betreft Parel- en Roodkeelduikers). Dagen met veel doortrek waren o.a. 21 + 22 april '79 met resp. 19 en 15 ex. n.N., 9 febr.

RODDKEELDUIKER

en 23 maart '80 met resp. 21 en 17 ex. n.N. Vooral de Roodkeelduiker is in het voorjaar ook regelmatig aanwezig (op 1 april '79 zelfs 4 ex.), de Parel- en Roodkeelduiker wordt minder gezien. De IJsduiker werd in deze periode drie-maal waargenomen (18 febr. '78, 12 jan. en 8 maart '80) en de Geelsnavelduiker werd in de periode febr.-maart. '79 door velen gezien.

2. Fuutachtigen.

De Fuut is in maart en begin april aanwezig met max. \pm 40 ex., daarna neemt het aantal langzaam af. In begin febr. '80 verschenen er plotseling \pm 900 ex. in de buurt van de Zuidpier, waarbij ook flinke trek naar het noorden plaats vond (99 ex. in 3 uur). Gedurende het hele voorjaar tot begin mei kan men geregeld de Roodhalsfuut waarnemen (1 - 4 ex.). Vanaf eind april fraai in het zomerkleed. De kuifduiker wordt meer gezien dan de geoorde fuut. Op 26 april '80 werden 3 Kuifduikers in zomerkleed waargenomen. De Dodaars tenslotte werd maar één keer waargenomen met 2 ex. op 8 april '79.

3. Grondeleenden.

Van deze groep werden de Slobeend en de Wintertaling het meest waargenomen. Deze twee soorten komen eind maart - april in grote troepen voor

de pier. De Wintertalingen zagen we met max. 500 ex. De Slobeend was met max. 250 ex. aanwezig. Ook de Smient is vrij talrijk met max. 130 ex.; deze soort trekt echter eerder door (febr. - maart). Het is altijd weer leuk om tussen deze algemenere soorten, voor de pier talrijke gasten te ontdekken. De pijlstaart bijv. trekt tot in april in klein aantal door, op 23 maart '80 echter zagen we 368 ex. in 16 tr. n.N. trekken. Ook zien we elk jaar Wilde eend, Krakeend en Zomertaling meestal wel een keer tussen de andere eendensoorten. De Bergeend tenslotte zien we vrijwel uitsluitend trekkend en af en toe op het strand lopend, met max. aantal van 90 ex. op 5 mei '79.

4. Duikeenden en Rotganzen.

Een zeer gewone soort van de Zuidpier is de Eidereend, die vrijwel altijd hie aanwezig is. Het betreft hier meestal vrouwtjes en jonge woerden. Opvallend is het teruglopende aantal: maart '76 nog + 220 ex., voorjaar '78 en '79 gemiddeld 70 ex. en voorjaar '80 nog slechts 20 ex. gemiddeld.

Ook de Zwarte zeeëend is gedurende het voorjaar een vaste gast, zij het dat deze soort vooral trekkend wordt waargenomen. Enkele honderden trekkende ex. is normaal, op goede trekdagen worden aantallen gezien tot 1700 ex. Eind april trekt de grote Zeeëend samen met z'n zwarte soortgenoot, waarbij aantallen tot + 200 ex. gehaald kunnen worden. Beide soorten worden ook aanwezig gezien, waarbij de balts een niet ongewoon verschijnsel is, vooral in mei.

De middelste Zaagbek wordt zowel trekkend als aanwezig met enkele tientallen waargenomen, waarbij ook hier weer de balts prachtig kan worden geobserveerd. Minder talrijk zijn de Toppereend, Brilduiker, Kuif en Tafeleend,

Middelste zaagbek ♂

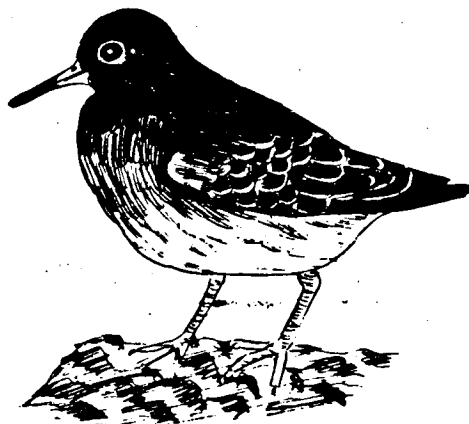
alhoewel op 27 jan. '80 167 Toppers trekkend werden waargenomen in een half uur n.N. Bij de brilduiker kan nog vermeld worden dat het meestal

vrouwelijke ex. waren.

Trekkende formaties Rotganzen van soms meer dan 100 ex. worden gezien vanaf maart tot mei, bijv. 21 april '79 en 23 maart '80 met resp. 132 en 135 ex.

5. Steltlopers en Strandlopers.

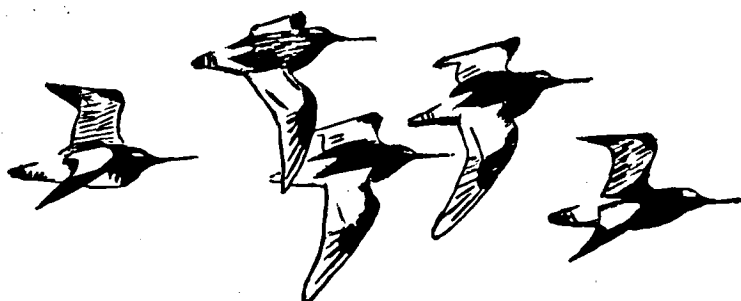
De meest omvangrijke en spectaculaire groep trekkers zijn wel de Steltlopers soorten die vrijwel uitsluitend ter plaatse op de pier of op het strand worden gezien zijn: Scholeksters, Paarse strandloper en Drieteensstrandloper. De drieteensstrandloper wordt in jan. soms wel met 500 ex. waargenomen; dit aantal loopt langzaam terug totdat de laatste half mei verdwenen zijn.

PAARSE STRANDLOPER

Van de Paarse strandloper worden in april nog geregeld 30 tot 50 ex. gezien. In mei verdwijnt deze soort. De Steenloper die evenals de Paarse strandloper meestal op de basaltblokken wordt waargenomen loopt in aantal terug van soms 70 ex. tot slecht enkele in april. In mei treedt er echter soms nog doortrek op. Eén van de vroegere doortrekkers is de Bonte strandloper. Vanaf eind jan. tot eind mei. De top valt eind maart/half april met max. 600 ex. De meest talrijke doortrekker is de Rosse grutto, die vooral eind april/ beginmei in groot aantal doortrekt, zoals op 26 april '80 ruim 1800 ex.n.N. De soort wordt vaak vergezeld door de Wulp, die echter 100 ex. niet haalt.

Met deze trekgolven trekken regelmatig andere soorten mee, zoals: Kanoetstrandloper (op 4 mei echter 183 ex. in troepen voorbij vliegend n.N.), Groenpoot- en zwarte ruit, Tureluur, Grutto, Regenwulp en Zilverplevier. Laatsgenoemde tot max. 200 ex. in 4 uur. Bij regelmatig bezoek zie je vanzelf wat onregelmatige gasten zoals: Houtsnip, Kleine plevier, Kluut, Bontbekplevier, Kievit, Watersnip, Kempmaan, Witgatje, Oeverloper en Strandplevier. Vrijwel alle regelmatige gasten worden ook op het strand gezien, en ze zijn dan goed te observeren.

trekkende rosse grutto's

6. Meeuwen

Dit is een groep waaraan misschien wel ten onrechte te weinig aandacht wordt besteed. Vertegenwoordigers van deze groep zijn altijd aanwezig op het strand en in de lucht (w.o. Zilver-, Storm-, Kok-, Grote mantel en Kleine mantelmeeuw).

De drieteenmeeuwen bevinden zich meestal op de balustrade van de pier (met 1-15 ex.). Deze ex. dragen meestal sporen van olie en zijn zeer mak. Vooral begin mei is de Dwergmeeuw een gewone verschijning, waarbij de verhouding ad. en juv. interessant is. Aantallen kunnen de 100 ex. passeren. In het begin trekken vooral ad.ex. door terwijl later de juv. in de meerderheid zijn.

7. Sterns

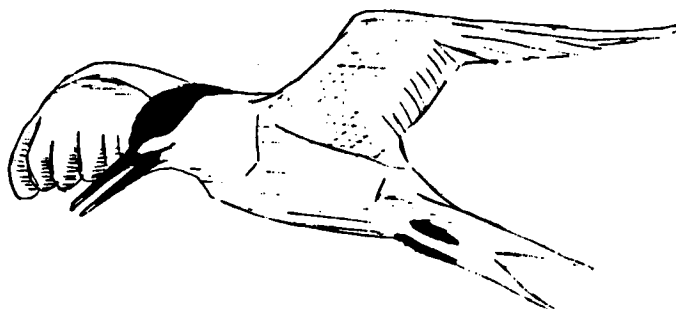
Nadat zij in begin april aangekomen zijn, bevinden zich op het strand, vooral 's morgens, flinke groepen Sterns. De visdief met max. 400 ex. is het talrijkst, maar ook de Grote stern verblijft hier soms met meer dan 100 ex.

Zwarte stern, Dwergstern en Noordse

stern kunnen tijdens het afzoeken van de troepen ontdekt worden. Vermeldenswaard is het grote aantal doortrekkende Dwergsterns op 26 april '80, toen er 186 ex. n.N. doorvlogen.

Eerste aankomstdata zijn: Visdief en Grote stern 5 april '80.

Dwergstern en Zwarte stern 26 april '80.

GROTE STERN

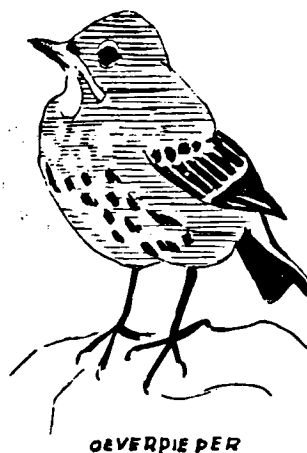
8. Zangvogels

Gedurende het voorjaar wordt er een grote verscheidenheid aan zangvogels waargenomen.

Vaste gasten zijn: Kuifleeuwerik, Graspieper, Witte kwikstaart en Oeverpieper (die tot half april waargenomen wordt met max. 7 ex.).

Verder zijn er een aantal soorten die uit de kust zijn geraakt en via de Zuidpier terug het binnenland invliegen. Hieronder bevinden zich o.a.: Tapuit, Gekraagde en Zwarte Roodstaart, Bonte vliegenvanger, Roodborst, zanglijster, Grote lijster, Merel, Kramsvogel,

Vink, Keep en Kneu. Gewonere doortrekkers die boven de pier worden gezien zijn: Gier-, Huis-, Oever- en Boerenwaluw, Graspieper, Veldleeuwerik en Gele kwikstaart. De Bonte kraai die tot in maart op het strand fourageerde werd op 22 april '79 nog waargenomen.

OEVERPIEPER

9. Overige

Tenslotte vermelden we nog enige interessante soorten die niet bij de andere groepen konden worden ingedeeld.

De Noordse stormvogel werd op 5 mei '80 met \pm 400 ex. waargenomen (zie "De Fitis" juni-aug. 1979 no. 3).

Ook de Aalscholver is een vrij regelmatige gast met 1 - 4 ex., evenals de Blauwe reiger met 1 - 7 ex. Enkele troepen Grauwe ganzen worden elk jaar wel gezien, zo ook enkele Knobbelswanen.

Tenslotte zijn nog gezien:

Kuifaalscholver	Smelleken	Roek	Zeekoet/Alk
Iepelaar	Boomvalk	Spotvogel	IJseend
Kraanvogel	Boomleeuwerik	Tortelduif	Velduil

Opmerking

Bij het waarnemen van de trek speelt het weer een grote rol. Bij onze waarnemingen menen wij dat een matige noordoosten wind een goede trek kan veroorzaken, hoewel M.Singer in het Vogeljaar 19 no. 5 een zuidwesten wind als optimaal vermeld. Zeer helder weer doet de zeetrek ver van de kust plaatsvinden, terwijl een lichte nevel de vogels dicht langs de kust brengt.

Verder is het raadzaam voor de trek vrij vroeg aanwezig te zijn, omdat de meeste soorten 's morgens vroeg doorkomen; bovendien vindt er overdag veel verstoring op het strand plaats, zodat daar dan ook weinig te zien is.

Wij hopen u met dit verslag een beeld te hebben gegeven van de voorjaars-trek bij de Zuidpier en wij verwachten u dan ook nog wel eens een keer tegen te komen in het voorjaar.

Uw gegevens kunt u dan kwijt bij ondergetekende.

F.J.H.Cottaar
Iepenstraat 10
2023 SV Haarlem

E.v.Huijssteeden
Rijksstraatweg 333
2025 DA Haarlem